Nr. 74. Kraków, Czwartek 15 listopada 1923. Rok I.

KURJER WIECZORNY

wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Redakcja: ulica Dunajewskiego Nr. 5 Telefon Nr. 1310 Konto czekowe P. K. O. Nr 152670

Prenumerata miesięczna bez odnoszenia 330 tys. Mk, z odnoszeniem lub przesyłką pocztową 350 tys. Mkp. Zagranicą miesięczne 700.000 Mkp.
Cena numeru 15.000 M.

Ceny ogłoszeń za 1 wiersz milimetrowy: Zwykłe 4.000 Mkp. Nadesłane 8.000 Mkp. Po kronice 10.000 Mk. Na pierwszej stronie i między giełdami 12.000 Mk. Ogłoszenia zamiejscowe 25% drożej. — Ogłoszenia zagraniczne 100% droższe. — Ceny powyższe obowiązują od dnia z miany w nagłówku.

Administracja: ulica Dunajewskiego Nr. 5 Telefon Nr. 1310 Konto czekowe P. K. O. Nr 152670

Praca nad naprawą skarbu

Warszawa, 15 listopada. Celem zdobycia już dzisiaj wyższych kwot aniżeli mogą wpłynąć z zaliczki na poczet podatku majątkowego, do której przemysłowcy i inni płatnicy są prawnie zobowiązani, odbył się szereg konferencyj z udziałem wicepremjera p. Korfantego oraz ministra skarbu p. Kucharskiego. Pierwsza konferencja odbyła się z przedstawicielami przemysłu górnośląskiego, następna z przedstawicielami rolnictwa, przemysłu naftowego, przemysłu górniczego i hutniczego w Zagłębiu Dąbrowskiem. Na razie można uważać za ukończone pertraktacje z przemysłem górnośląskim, który zobowiązał się złożyć 25 miljonów franków szwajcarskich, to jest tegoroczną zaliczkę i dwie raty przemysłowe. Ponadto przemysłowcy górnośląscy wyrazili gotowość zapłacenia całego podatku majątkowego na wezwanie rządu częściowo w gotówce, częściowo w obligacjach, gdy skarb będzie w stanie ustalić całą kwotę podatku majątkowego, przypadającą na górnośląski przemysł, co może nastąpić za jakie trzy miesiące, ponieważ odnośne obliczenia będą wtenczas gotowe. Jak się dowiadujemy, pertraktacje z przedstawicielami rolnictwa zostały również pomyślnie zakończone, tak że skarb państwa oczekiwać może i z tego źródła jeszcze znaczniejsze kwoty, bo około 50 miljonów franków szwajcarskich.

Minister Sato posłem japońskim w Warszawie

Warszawa, 15 listopada. Posłem nadzwyczajnym i pełnomocnym ministrem Japonji zamianowany został p. Sato, który przybył już do Warszawy.

Sprawa zaopatrzenia na zimę

Warszawa, 15 listopada. Nadzwyczajny komisarz dr. Bajda przyjął przedstawicieli miast w sprawie zaopatrywania miast w węgiel i cukier. Przedstawiciele przedłożyli swe żądanie. Dr. Bajda oświadczył, że postulaty te będą rozpatrzone.

Warszawa, 15 listopada. Wczoraj odbyła się u prezesa ministrów konferencja w obecności ministra rolnictwa z przedstawicielami organizacyj rolniczych. Przedmiotem obrad była sprawa ułatwień dla ludności największych skupień miejskich przy zaopatrywaniu w żywność w czasie nadchodzącej zimy. Na podstawie wyników narady, ustalono, że rząd umożliwi organizacjom rolniczym i handlowym dostarczanie ziemniaków i zboża przedewszystkiem do Warszawy, Łodzi i zagłębia w takich rozmiarach, by pokryło zapotrzebowanie. Organizacje rolnicze od dziś przyjmować będą zgłoszenia na zboże. Celem przeprowadzenia tej akcji organizacje rolnicze będą udzielały współdzielniom, związkom spożywczym i samorządowym organizacjom odpowiednich ułatwień. Ilość produktów nadchodzących do Warszawy, Łodzi i zagłębia, będzie podawana do wiadomości ,celem zorjentowania się mieszkańców w ilości nadchodzącej żywności.

Nowe prezydjum N. P. R.

Warszawa, 15 listopada. Klub parlamentarny narodowej partji robotniczej na posiedzeniu w dniu 14 bm. przyjął do wiadomości rezygnację pos. dra Wachowiaka ze stanowiska prezesa klubu, wyrażając mu jednomyślnie podziękowanie za dotychczasową pracę parlamentarną. Następnie dokonano wyborów do prezydjum klubu i komisji parlamentarnej. Do prezydjum wszedł pos. Waszkiewicz jako prezes, jako wiceprezes pos. Herz oraz senator Banaszek. Na sekretarza wybrano pos. Milczyńskiego, jako zastępcę sekretarza pos. Piechę. Na gospodarza klubu senatora Kierzyńskiego. Do komisji parlamentarnej weszli posłowie Popiel i Roguszczak.

Kronprinz cieszy się z powrotu do ojczyzny

Wiedeń, 15 listopada. „Neue Freie Presse“ donosi z Berlina, że kronprinza, powracającego do Olesna witała ludność miejscowa, której kronprinz polecił odczytać oświadczenie, że jest szczęśliwy, powracając między swoich i że zamierza poświęcić się swym sprawom osobistym i w ramach swych obowiązków współpracować będzie nad odbudową ojczyzny, w której rozwój nie wątpi.

Rentowe bilety bankowe w Niemczech

Berlin, 15 listopada. Minister skarbu Dr. Luther, wystosował do niemieckiego banku rentowego pismo, upoważniające ten bank do rozpoczęcia z dniem 15 bm. wydawania rentowych biletów bankowych.

Ratyfikacja układu polsko-gdańskiego

Gdańsk, 15 listopada. Na dzisiejszem posiedzeniu sejmu uchwalono w drugiem i trzeciem czytaniu szereg uchwał walutowych, między innemi zasadniczą uchwałę, obejmującą układ polsko-gdański, zawarty w Genewie.

Kongres wszechruski we Lwowie

Lwów, 15 listopada. „Gazeta Lwowska“ w artykule poświęconym sprawie rusińskiej donosi między innemi: Narodni komitet robi starania do zwołania kongresu wszechukraińskiego, który ma się odbyć we Lwowie najprawdopodobniej w drugiej połowie grudnia. Celem kongresu ma być stworzenie wspólnej organizacji dla wszystkich Rusinów zamieszkałych w granicach Polski. Najbardziej chodzi tu o wciągnięcie do niego Rusinów z Wołynia, Chełmszczyzny, Polesia i Podlasia i rozciągnięcie na nich dyktatury partji trudowej.

Liga Narodów a „Esperanto“

W lecie b. r. poleciła Liga Narodów Komisji dla intelektualnej współpracy zbadać sprawę języka międzynarodowego. Rezolucja, jaką powzięła komisja dla intelektualnej współpracy streszcza się następująco: „Nie zaprzeczamy wielkich korzyści, jakie wynikłyby przez zastosowanie przez cały świat języka międzynarodowego, lecz jesteśmy dania, że leży w interesie Ligi Narodów popieranie języków narodów“.

Sprawa języka międzynarodowego będzie według jednogłośnie przyjętego wniosku lorda Roberta Cecila dyskutowana na najbliższej sesji Ligi Narodów. Za podstawę dyskusji ma służyć nader dla Esperanta przychylny raport, wygotowany przez gener. sekretarza L. N., Dra Nitobe. Raport ten podkreśla wielkie znaczenie sprawy języka międzynarodowego dla kultury europejskiej i stwierdza olbrzymie sukcesy Esperanta w okresie 1914—1922.

Dolar w Krakowie 1,980.000

TELEGRAMY

Zerwanie rokowań w Ruhrze

Düsseldorf, 15 listopada. Wobec nieustępliwości przedstawicieli Związku górników a zwłaszcza wobec tego, że dopiero teraz występują z żądaniem uprzedniego skomunikowania się z rządem Rzeszy w sprawie spornych punktów rokowań, jakkolwiek sporne te punkty są już znane związkowi już od 5-go bm. władze sojusznicze postanowiły uważać rokowania za ukończone.

Francuscy urzędnicy neutralni

Paryż, 15 listopada. Ambasador angielski lord Creve wręczył Poincaremu obszerną notę, zawierającą argumentację prawną tezy angielskiej, co do wpływu — jaki zdaniem Anglji — akcja separatystyczna wywiera na prawomocność traktatu wersalskiego. W odpowiedzi na to Poincare przesłał ambasadzie angielskiej notę, w której odpiera zarzut, jakoby niektórzy funkcjonarjusze francuscy ujawnili stronniczość względem akcji separatystów.

Oświadczenie Kronprinza

Oleśnica, 15 listopada. Były niemiecki następca tronu przyjął dziś dziennikarzy, którym oświadczył, że cieszy się z powrotu do ojczyzny. Mojem zadaniem — powiedział — jest, uczynić wszystko dla podniesienia Niemiec, które powrócą do dawnej świetności.

Dziennikarze zagraniczni przeciw cenzurze niemieckiej

Berlin, 15 listopada. Stowarzyszenie dziennikarzy zagranicznych wystosowało do władz niemieckich rezolucję, zwracającą uwagę, że w ostatnich tygodniach była dwukrotna cenzura, utrudniająca pracę zawodową dziennikarzy. Stowarzyszenie dziennikarzy zagranicznych protestuje przeciw cenzurze wojskowej wobec prasy zagranicznej.

Strajk zecerów w Berlinie

Berlin, 15 listopada. Wczoraj wyszły tylko „Vorwärts", „Der Deutsche" i „Deutsche Ztg.". — Jak donosi „Deutsche Ztg.", z rozkazu komendy okręgowej aresztowano kilka osób, które wzywały do dalszego strajku i przeszkadzały chętnym do pracy w wykonywaniu czynności zawodowych.

Dziś przed drukarnią państwową o godz. 5 rano zebrało się około 5—6 tysięcy bezrobotnych drukarzy i oświadczyli gotowość podjęcia pracy w tej drukarni. Koło godziny 9 rano tłum ten wzrósł do liczby 9.000. Drukarnia państwowa ogłosiła, że nie potrzebuje dalszych zgłoszeń.

Erhard po stronie Hitlera

Monachium, 15 listopada. Brygada Erharda ogłasza komunikat, w którym oświadcza, że stoi po stronie Hitlera.

Labour Party przeciw rządowi angielskiemu

Londyn, 15 listopada. Partja robotnicza wniosła do Izby gmin wniosek o wyrażenie rządowi wotum nieufności. Wniosek wejdzie na plenum we czwartek. Wniosek twierdzi, że rząd nie zaopiekował się najważniejszem zadaniem chwili, to jest bezrobociem. Dalej wniosek krytykuje stanowisko rządu w sprawie polityki zagranicznej.

Przyjęcie nowej ustawy wyborczej we Włoszech

Rzym, 15 listopada. Senat przyjął 165 głosami przeciwko 41 głosom ustawę o reformie wyborczej.

Stan i produkcja przemysłu hutniczego w Polsce

W przemyśle hutniczym na terenie b. Kongresówki daje się zauważyć znaczne polepszenie sytuacji. Po okresie strejków lipcowych stosunki robotnicze ułożyły się na ogół pomyślnie.

W ciągu sierpnia i września czynnych bez przerwy było 7 wielkich pieców, z czego 1 na węglu drzewnym, to jest tyle, co w pierwszym półroczu, natomiast ilość czynnych pieców martenowskich doszła do 18. Jest to liczba rekordowa od czasu powstania Państwa polskiego, wynosi bowiem 70 procent uruchomienia wobec ogólnej ilczby 26 pieców martenowskich, czynnych przed wojną.

Wskazuje to w każdym razie na bardzo pomyślne konjuktury w polskim przemyśle metalurgicznym, gdyż w okresie, w którym niektóre inne gałęzie wytwórczości polskiej — oprócz przemysłu włókienniczego — przechodzą przesilenie z powodu braku zbytu, czy to w kraju, czy zagranicą, hutnictwo żelazne byłej Kongresówki powiększa ilość produkcji, aby podołać choćby potrzebom rynku wewnętrznego, obsługiwanego wyłącznie przez huty krajowe.

Na polepszenie sytuacji wskazuje również stopniowe powiększanie się w hutach zapasów koksu zarówno krajowego, jak i czeskiego.

Naogół w sierpniu huty na terenie b. Kongresówki wytworzyły surówki 9739 ton, bloków stalowych 18733 t.

Huty zaś górnośląskie w okresie sprawozdawczym miały dostateczną ilość zamówień i mają je w dostatecznej ilości do końca b. roku, a niektóre nawet i na dłuższy przebieg czasu. Trzy czwarte zakładów przemysłowych wprowadziły w okresie sprawozdawczym podwójne zmiany w działach walcowni i stalowni.

Co do zbytu, to zauważyć się daje zdobywanie nowych rynków na wschodzie, podczas gdy do niedawna głównym eksportem były Niemcy. Niektóre górnośląskie zakłady przemysłowe dostarczają na rynek polski około 50 prc. swej produkcji. Prócz tego huty Górnośląskie skutecznie walczą z kokurencją czeską na Węgrzech i Rumunji, bardzo jeszcze groźną dla nich. W końcu zeszłego roku i na początku bieżącego, konkurencja ta była jeszcze dla przemysłu górnośląskiego niebezpieczna.

W miarę stabilizacji naszych stosunków finansowych przemysł hutniczy w Polsce będzie jednym z pierwszorzędnych czynników rozkwitu Rzeczypospolitej.

Dekretomanja

(Dokończenie)

Wkrótce wyszedł dekret na mocy którego utworzył się tak zw. „żyliszczny komitet".

Komitet ten miał za zadanie pobierać czynsze ze wszelkich lokali. Domy były socjalizowane, właściciele zaś domów na równi z lokatorami musieli składać należytości czynszowe na ręce prezesa, wybieranego z pośród wszystkich lokatorów każdego domu. Prezes każdego domu, zebrawszy należne czynsze odnosił je do kasy rejonowego komitetu, a ten do głównego.

Władze bolszewickie, nie chcąc mieć świadków, co czynią pod wieczór i w nocy, wydały niedługo nowy dekret, mocą którego wszystkie zegary zostały cofnięte o trzy godziny i zaraz po wprowadzeniu tego dekretu, wydano nowy, zabraniający ludności wychodzić na ulicę po godzinie 7 wieczorem, bez specjalnego pozwolenia, o które rzadko kto się ubiegał, ze względu na ogólne niebezpieczeństwo uliczne. W ten sposób w kwietniu, kiedy dzień już był dłuższy, ludność zmuszona była zacząć swą pracę dzienną o godzinie 5 lub 6 rano, zamiast dawniejszej 8 lub 9 rano, zaś o godzinie 4 popołudniu musiała pozostawać w domu już do rana.

Jedna tylko natura nie chciała iść w zgodzie z wydanymi dekretami. Słońce, pomimo zmiany zegara tak samo wschodziło i zachodziło, jak przedtem.

Na razie jeszcze kupiectwo nie zbyt odczuwało ciężaru wydanych dekretów, lecz i tu się zmieniło.

Powoli zaczynała się „socjalizacja" przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, pozbywająca wszystkich swoich własności. Majątek każdego przedsiębiorstwa topniał z dnia na dzień.

Otworzony został finansowy oddział t. zw. „finotoliet", przez który każdy kupiec był zobowiązany przeprowadzać inkasso wydawanych rachunków za sprzedany towar.

„Finotoliet" właścicielowi pozostawiał do dyspozycji niespełna czwartą część rachunku, na opłatę wszelkich podatków, pensyj urzędniczych i innych kosztów handlowych, resztę zaś zatrzymywał u siebie na koszta państwowe.

Z tego też powodu kupiectwo minimalnie sprzedawało na podstawie oficjalnych rachunków, a przeważna ilość transakcyj była przeprowadzana pokątnie. Wykrycie jednak takiego pokątnego handlu groziło „Czeką".

Rosja wyszkolona przez swoje rządy carskie, zawsze najlepiej urządzoną miała instytucję żandarmską, to też bolszewicy tą wspaniałą instytucję nietylko przejęły od poprzednich rządów, lecz nawet wspaniale udoskonalili.

Pełny tytuł jej był: „Czerezwyczajna komisja po borbie z kontrrewolucją, sabotażem i spekulacjej", w skrócie zaś „Czeka".

Tej jednak instytucji pragnę poświęcić specjalny artykuł, nim jednak do niego przystąpię, kończąc w krótkim zarysie opis „dekretomanji", chcę zaznaczyć, iż nie było żadnej instytucji, której działalność nie byłaby pod kontrolą „żandarmów", nawet sztuka, literatura, muzyka i szkoły.

Fortepian mógł posiadać tylko taki osobnik, który wykazał dokumentalnie, iż posiada świadectwo ukończonego konserwatorjum i że daje lekcje na tymże fortepianie, wobec czego instrument ten jest źródłem jego utrzymania. Każdy, nie mogący przedstawić podobnego świadectwa, winien był fortepian, czy pianino oddać na wieś, celem umuzykalnienia wiejskiego ludu.

Wieś rzeczywiście szybko zrozumiała znaczenie tego instrumentu. Wewnątrz pudła chłopi chowali swoje rydle i łopaty, na noc zaś na zewnątrz pudła układali sobie legowisko.

Szkoły wyższe średnie i wyższe miały na podstawie specjalnie wydanych dekretów, również swoje komitety, na czele których byli woźni danej szkoły, profesorowie zaś zwyczajnymi członkami, podległymi tymże woźnym.

Następstwem tych tysiąca różnorodnych dekretów, wydanych przez władze sowieckie, była naturalnie anarchia, szerząca się z dnia na dzień, doprowadzająca do czerwonego terroru i zupełnego zaniku kultury.

Co było dzisiaj na giełdzie krakowskiej?

Kraków, 15 listopada

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek	
	dziś	14/XI.
P. T. H. I—V em. . . .	280—290	290—295
„Impex"	8.	7,7—8,
„Pharma" (B. Jawornicki)	260—275	220—260
Bracia Rolniccy I em. . .	200—225	185—205
„Polski Glob"	29—30	25—27
C. Hartwig. Poznań . . .		
Żegluga Polska	56—58	52—55
Zieleniewski I—IV em. . .	**8000—8200**	**7900 8400**
Warsz. Parowozy I—III em.	240—245	245—260
H. Cegielski, Poznań I—IX	**586—600**	**600—620**
„**Potęga**" Tow. huty żel. .		
„Lemiesz"	7500	
„**Trzebinia**" I—VI em. . .	**425 480**	**380—395**
„Pocisk"		310
Automotor	300	300
Portland-Cem. Szczakowa		
Górka	**8150—8200**	**8150—8300**
Siersza	**5050—5120**	**5000—5160**
Tepege I—IV em.	**2450—2500**	**2375—2500**
Polska Nafta	200—210	220—230
Oikos	3500	
„Pokucie" Naft. S. A. I em.	290	285—300

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek	
	dziś	14/XI.
Pezet		
Strug	565—575	550—565
Syndykat Kosz., Kraków .	110—135-120	120—135
Tłuszcze Trzebinia	**2600—2650**	**2750**
„Krakus" I—VI em. . . .	425—440	450—465
Porcelana Ćmielów . . .	**630**	**640—700**
Fabr. cukru w Chodorowie .	**3300—3350**	**3600—3600**
Elektr. Siersza I—IV em.	100—120 ex	175—180
Zakłady przem. „Ryngraf"		40
S. W. Niemojowski . . .	335—375	325—340
Fabr. kapel. w Myślenicach		220
Bank Przemysłowy I-VIII	385—400	380—395
Bank Hipoteczny	560—570	450
Bank Małopolski		
Ziemski Bank Kredyt. . .	105—125	110—120
Powszechny Bank Kredyt.	39—42	40—42
Akc. Bank Związkowy I-IX		
Bank Komercjalny I—IV		95
Bank Kred. w Warszawie		
Bank Związ. Spółek Zarob.	2900—3000	3000—3050

Kraków, 15 października. — Zarówno na giełdzie pieniężnej jak i giełdzie efektów ujawniła się dzisiaj pewna chwiejność. Osłabienie kursów na giełdzie warszawskiej siłą rzeczy wpłynęło niekorzystnie na kształtowanie się kursów w Krakowie. Stosunkowo najmniej ucierpiały papiery arbitrażowe, których kurs zależny jest od kursu korony austrjackiej. Charakterystycznym objawem na dzisiejszem zebraniu była poprawa kursów lżejszych, a zwłaszcza tych, do których na giełdzie krakowskiej ujawnia się coraz większe zaufanie. Dotyczy to przedewszystkiem Trzebini, Żelaza i Struga. Akcje handlowe i bankowe bez większych wahań.

Na pogiełdzie również zniżkowo.

WALUTY I DEWIZY W BANKOWYCH OBROTACH.

Waluty: Franki francuskie 107.000.

Czeki: Nowy Jork 1,940.000—1,980.000. Londyn 8,600.000. Zurych 345.000. Paryż 107.000—108.000. Wiedeń 28.15—29. Włochy 85.000.

AKCJE NA POGIEŁDZIE.

Gazy 16.500—16.250. Jaworzno drobne 16.000—15.750, grube setki 15.000 towar. Len 450—440. Chybie 6.000—5.900. Lokomotywy 265—260—250. Azot 155—170—165.

GIEŁDA WARSZAWSKA

Bank handl. Warszawa 2700—2750—2675, Bank przem. Lwów 400—360—380, bank zachodni 5600, 5500, Bank zw. sp. zarobk. 3000—2850—2950, Bank zw. Ziemian 150, Bank handl. Poznań 1000. 975, Sole potasowe 3800—4000—3700, Kijewski 1950—18000—1850, Czersk 1750—1675—1700, III 725—640—675, Gosławice 1360—1150—1200, Michałów 1250—1100—1150, Łazy 130—120, Węgiel 5500 — 5400 — 5550—5175—5200 — 5150 — 5900, 5400. drobne 6000—6550, Lilpop 585—510—535, Ostrowiec 10500—9800, Ron Zieliński 575—500—550 IV 480—425—435, Starachowice 2650—2800—2715, Pocisk 365—350—360, Zieleniewski 8000—7500—7900, Żyrardów 250 tys. do 220 tys., Borkowski 375—340—355, Jabłkowscy 97 i pół, do 90 do 100. Polbal 77 i pół do 80, Haberbusch 3750—3850—3825, Nobel 800—740—750 VI 610—600—625, Pustelnik 550—500—525, Chodorów 3200—3350—3250. Spiess 780—720—750, Trzebinia 330—360, Polski przem. naftowy 575—540, Skóry 122 i pół do 120, Zach. tow. dla handlu 160—155—160, Fitzner et Gamper 6400—7000—6600, Korki 100—120, Loyd 85, Syndykat roln. 1400—1550.

Warszawa, 15 listopada. Giełda. Akcje. Cyfry w tysiącach mkp. Bank dysk. Warszawa 2900, 3000, 2875. Bank dla handlu i przem. 1275, 1200 dr. 1325 1275. Bank kred. Warszawa 585—475—525. Bank zjedn. ziem pol. 850—825—840. Bank współdzielczy 1700—1750. Cerata 140—130. Puls 235—220—225. Wildt 290—280. Cukier Warszawa 4800—4125—4500. Częstocice 20000—19000—22000—22500. Firley 310—375. Drzewny przemysł 210—260. Cegielski 570—590. Modrzejów 8500—7900—8000. Orthwein 250—210—230. Rudzki 1450—1700—1425 1440—1800—1525—1550 dr. 1750—1600—1650. Ursus 700—680. Parowozy 260—270—235—260—250. Zawiercie 310000. Żegluga 195—160—170. Elektryczność 1900—1700—1750. Spirytus 1825—1975 dr. 1950—2000. Polska nafta 220—180—190. Lenartowicz 50—57—55. Siła i Światło 480—460—470. Norblin 975—900—940—900—1000—1200—1300. Rovert 1200—3200. PTE 210—160—180. Unia 5500. Tkanina 75—70. Konopie 340—320—340. Maszyny rol. 250—270.

Łuckiewicz wyjeżdża do Rosji

Lwów, 15 listopada. Były poseł wołyński Łuckiewicz, przebywający od kilku miesięcy w Pradze, wyjeżdża w najbliższym czasie na Ukrainę sowiecką.

Rosja nie weźmie udziału w konferencji komunikacyjnej

Genewa, 15 listopada. W związku z rozpoczynającą się w dniu dzisiejszym międzynarodową konferencją komunikacyjną i transitową pod egidą Ligi Narodów nadeszła odpowiedź od Cziczerina, w której odmawia on wzięcia udziału w konferencji. Odmowa jest umotywowana tem, że wielkie mocarstwa sprzymierzone wywierają wpływ polityczny na Ligę narodów.

Warszawska giełda pieniężna

Warszawa, 15 listopada. Giałda. Waluty. Dolary Stanów Zjednoczonych 1,875.000 sp. 1,893 tys. k. 1, 857 tys., frank złoty w kupnie 360.000, miljonówka 4300—3600, bony złote serja D 285 tys. do 275.000—301.900, pożyczka złota 1,925.000—1,975 tys. Czeki. Belgia 88.750—89500—87500, sprzed. 88300 k. 86700.

Holandja 702.000. Praga 54.200. Londyn 8,200.000 8,130.000 sp. 8.210.000 k. 8,050.000. Nowy York 1,875.000 sp. 1,893.000 k. 1,857.000. Paryż 103.000—101.750 sp. 102.750 k. 100.750. Szwajcarja 327.500 sp. 330.500 k. 324.500. Wiedeń 25 i trzy czwarte sp. 25.95 k. 25.45.

Dzisiejsza giełda lwowska

Lwów, 15 listopada. Giełda. Akcje. Akc. Bank Hipoteczny 480—455, Bank Małopolski 470, Polski Bank przemysł. 350—345, Ziemski Bank kredytowy 90—98, Browary lwowskie 9000—9125, Chodorów 3000—3125, Cegielski 540—560, Górka 8000, Niemojowski 270—265, Oikos 3100—3150, Parowozy 240—235, Pezet 60, P. T. H. 260, Siersza elektr. 4700—4650, Siersza elektr. 4700—4650, Tesp. 3100—3200, Zieleniewski 8000.

EGZOTY LWOWSKIE.

Jaworzno grube 15.500—15.750 drobne 16.200—15.800. Gazy 18.400—18.050. Azot 190—200. Chybi 5.800—5.700. Czechowice 390. Gazociągi 300—270. Len 400—380. Lokomotywy 270—290. Nitrat 110—100, Lesiewice 700. Olkusz 330—340.

GIEŁDY ZAGRANICZNE

Dzisiejsza giełda w Zurychu

Zurych, 15 listopada. Otwarcie giełdy godz. 9. Depesza z Czeskiego biura prasowego. Amsterdam 214. Nowy York 571 i pół. Paryż 31.95. Praga 16.42 i pół. Budapeszt 002.99. Bukareszt 290. Belgrad 6.47 i pół. Wiedeń 00080. Rzym 24.40. Warszawa (nie notowana). Londyn 24.81.

Giełdy pieniężne

Nowy York, 15 listopada. Giełda pieniężna. Kurs dzienny 4¾%. Przekaz na Londyn 434.75. Przekaz na Londyn na 60 dni 431.75. Przekaz na Paryż 543, Przekaz na Amsterdam 37.51. Przekaz na Kopenhagę —— Przekaz na Pragę 2.88, Przekaz na Berlin 25 za biljon w płaceniu, w żądaniu 30 za biljon.

Praga, 14 listopada. Dewizy: Amsterdam 1338, Berlin 11 za biljon, Chrystianja 515, Konephaga 615, Sztokholm 936 i pół, Zurych 605, Londyn 154 i trzy czwarte, Nowy Jork 34.70, Wiedeń 491, marki niem. 11 za biljon, marki polski 21 i pół za miljon, Paryż 198, Włochy 154 i pół.

Paryż, 14 listopada. Weksle. Niemcy —, Ameryka 18, Belgja 8570, Holandja 684 i jedna czwarta, Włochy 7880, Szwajcarja 318 i trzy czwarte, Hiszpnaja 236 i jedna czwarta, Sztokholm 478.

Londyn, 14 listopada. Weksle. Paryż 79.30, Belgja 9265, Szwajcarja 24.88, Holandja 1158, Nowy Jork 436.57, Hiszpanja 3348 i pół, Włochy 143, Niemcy 20 bilj., Bukareszt 835.

Giełdy towarowe

Nowy Jork, 14 listopada. srebro zagraniczne 63 i trzy ósme, miedź elektrolitowa 13 i trzy ósme do 13 i pięć ósmych, cyna 43.87, ołów 692 cynk 625, blacha 550.

Giełda produktów spożywczych: kawa loko 11 i jedna czwarta, na grudzień 9.10, na styczeń 762, na marzec 842, na maj 799, smalec 1500, łój 8 i jedna ósma, olej bawełniany loko 1160, olej bawełniany na styczeń 1145, cukier centryfugowy na grudzień 532, na marzec 432.

Giełda zbożowa: pszenica czerwona zimowa loko 121 i jedna czwarta, pszenica twarda zimowa loko 118 i trzy czwarte, kukurudza loko 106, mąka spring wheate claers 525—575, fracht zbożowy na kontynent 14 ct., fracht zbożowy do Anglji 3 szyl. 4 pensy.

Strajk generalny górników we Francji

Paryż, 15 listopada. Związek górników powziął uchwałę utrzymania w mocy wydanego hasła rozpoczęcia w dniu dzisiejszym strajku generalnego.

PO ZAMKNIĘCIU KRONIKI

BANK ZIEMSKI DLA KRESÓW S. A. W ŁAŃCUCIE. Wedle wiadomości z krakowskich kół finansowych nastąpić ma w krótkim czasie przeniesienie centrali Banku ziemskiego dla Kresów S. A., który miał dotychczas siedzibę w Łańcucie, do Krakowa. — Z pogłoską tą łączą koła poinformowane wiadomość o zmianie własności Banku. Wymienia się osobę posła Augusta Lizaka, prezesa Spółki akcyjnej „Potęga" w Krakowie, jako nowonabywcy.

Olbrzymia afera szpiegowska w Krakowie

Już wczoraj od rana opowiadano sobie „na ucho", iż w Krakowie odkryto olbrzymią aferę szpiegowską na rzecz jednego z potężnych naszych sąsiadów. Wedle zebranych informacyj przekonujemy się, iż pogłoski te nie są w niczem przesadzone. Policja krakowska prowadzi w tej sprawie energiczne śledztwo, które przybiera rozmiary sensacji i zatacza bardzo szerokie kręgi. Ze względu na śledztwo szczegóły odkładamy na później, zaznaczając tylko, iż w aferę tę jest wmieszanych wiele osobistości z artystycznego świata naszego miasta.

Wogóle Kraków w ostatnich czasach jest miastem słynnym ze szpiegowskich afer.

KRONIKA

Z DNIA. Można powiedzieć bez przesady, że obok słów: drożyzna i giełda najczęściej wymawia się dwa słowa z sobą związane „naprawa skarbu". Cudowny temat! Każdy publicysta jeśli ma być w oczach ogółu uważany za takiego musi napisać o tem mądry i uczony (naturalnie, że mądry i uczony!) artykuł. Każdy poseł endek, piastowiec, czy enperowiec, czy socjalista w swem sprawozdaniu poselskiem powiada kilka słów o „naprawie skarbu". Kwestja naprawy skarbu zaczyna nawet zyskiwać prawo obywatelstwa w literaturze pięknej. Pewien młody futurysta odczytał mi właśnie wczoraj XXI pieśń swej futuroepopei pt. „Naprawoskarbowienie". Do redakcyj zaś pism w całej Polsce napływają projekty napraw skarbu od czytelników. Słowem niezadługo powstanie przysłowie, iż Polska jest krajem ministrów skarbu.

Skoro więc każdy ma „plan" sanacji finansów mam go i ja! Naturalnie! I ręczę, że skuteczny. Więc słuchajcie! Dlaczego w Polsce waluta stoi nisko? Rzecz jasna — bowiem w innych państwach stoi wysoko. Chcąc więc, by nasza poszła w górę—trzeba, by tamte poszły w dół. To będzie jasne i logiczne! Ale, ba — jak obniżyć tamte waluty. I na to mam radę. Mamy wielu ex-ministrów skarbu, którzy „naprawiali" nasz skarb. Wysłałbym więc np.: Karpińskiego do Stanów Zjednoczonych, Grabskiego do Anglji, Michalskiego do Szwajcarji, Kucharskiego ulokowałbym w Czechach — wszystkich jako doradców finansowych w tych krajach. Jeżeli obniżali tak markę polską, dokażą niewątpliwie w krótkim czasie to samo z walutami tych krajów, iż spadną poniżej marki polskiej. A wtedy przy pomocy p. Junge, który wywiezie odwrotność swego nazwiska z ministerjum skarbu, uzyskamy silną walutę.

Nie wątpię (a właściwie wątpię, ale tylko przez skromność!), iż plan mój uzyska ogólne poparcie i w rezultacie — zostanę ministrem skarbu.

DESZCZ. Skończyły się piękne dni listopada. — wczoraj wieczór zawitał do nas zwiastun ostatniego etapu jesieni — deszcz. Ludziska kurczą się pod jego niemiłym chłodem, szumi on monotonnie za szybami, równo i ospale. Kraków wygląda okropnie — na chodnikach stoją w wyrwach bruku kałuże, w które człowiek wpada za każdym krokiem. Ale magistrat nie ma czasu myśleć o naprawieniu ulic, bowiem zajęty jest „bonami" gazowo-elektrycznemi i nową podwyżką mięsa i pieczywa.

STOWARZYSZENIE ESPERANTYSTÓW W KRAKOWIE urządza kurs języka esperanckiego Wpisy na kurs przyjmuje się codziennie między 7 a 8.30 wieczór od dnia 17 do 24 bm. włącznie w lokalu Stowarzyszenia Urzędników prywatnych, Sławkowska l. 6.

Z TOWARZYSTWA EKONOMICZNEGO. We środę t. j. dnia 14 bm. odbędzie się o godzinie 6 wieczorem w sali Izby Handlowej i Przemysłowej, ul. Długa 1 odczyt p. prof. F. Zolla pt. „Projekt ustawy o waloryzacji należności pieniężnych opartych na tytułach prawno-prywatnych". Wstęp bezpłatny. Goście mile widziani.

Kronika policyjna

OBŁAWA. Wczoraj w godzinach wieczornych przeprowadzono na terytorjum całego miasta obławę policyjną za osobami podejrzanemi. Podczas tej obławy przytrzymano przeszło 40 osób, między nimi Wojciecha Skowronka, lat 32, znanego włamywacza kasowego i sklepowego, który 7 października br. zbiegł z więzienia Sądu Okręgowego w Krakowie, gdzie odsiadywał karę ciężkiego więzienia za zbrodnię kradzieży.

AMATORZY GARNKÓW. Do składu naczyń kuchennych Zacharjasza Bosaka włamano się w nocy z 8 na 9 bm. i skradziono 40 garnków emaljowanych wartości 20 miljonów.

REPERTUAR

TEATR MIEJSKI (początek o godzinie 7½)

Czwartek po poł.: „Cyd", wiecz.: „Złoty wiek rycerstwa".
Piątek: „Nauczycielka".

BAGATELA (początek o godzinie 8-mej)

Czwartek: „Obłęd".
Piątek: „Związek atletów" (premjera).

OPERA i OPERETKA (początek o g. 7½)

Czwartek: „Tosca" (występ Ignacego Manna).
Piątek: „Palestrant" (premjera).

Z KRAJU

UCZCZENIE PAMIĘCI ŚP. ROTMISTRZA BOCHENKA. „Gazeta Warszawska" dowiaduje się, że w celu uczczenia pamięci rotmistrza Bochenka tworzy się komitet dla ufundowania kaplicy pamiątkowej. Na ufundowanie tej kaplicy Andrzej Sapieha z Londynu jako towarzysz broni zmarłego, pierwszy ofiarował 30 miljonów marek.

WYBITNY PUBLICYSTA FRANCUSKI W WARSZAWIE. W Warszawie przebywa wybitny publicysta francuski i były deputowany, p. Stefan Fournel celem zaznajomienia się z naszymi stosunkami kulturalnymi i naukowymi. P. Fournel odbywa ponadto narady z przedstawicielami naszych sfer naukowych w sprawie utworzenia instytucji naukowo-pedagogicznej, któraby skutecznie dopomagała do zacieśnienia węzłów przyjaźni między obu narodami i państwami.

Ze Lwowa

REDAKTOR UKRAIŃSKI PRZED SĄDEM. Onegdaj przed trybunałem przysięgłych odbyła się rozprawa przeciw redaktorowi ukraińskiego pisma „Swoboda", Kuźmie oskarżonemu o to, że weszeregu artykułów omawiających kwestję ruskich poborowyc w wojsku polskiem napadał oszczerczo i złośliwie na oficerów WP. W artykułach tych twierdził jakoby oficerowie W. P. nieludzko traktowali Rusinów, pobranych do wojska. Artykuły swoje miał oskarżony opierać na listach, otrzymywanych od żołnierzy. Na rozprawie oskarżony oświadczył, że listów tych nie może okazać, gdyż obawia się, aby mu ich nie skonfiskowano (?), a mimo zapewnienia trybunału, że nic podobnego mu nie grozi, oskarżony materjałów, ani listów nie okazał. Powoływał się natomiast na amnestję, a w końcu prosił o połączenie jego sprawy z podobną sprawą karną, prowadzoną przeciw grecko-katolickiemu księdzu Tabaczkiewiczowi. Trybunał po naradzie do prośby tej się przychylił.

ZE ŚWIATA

ZMNIEJSZENIE ILOŚCI ŚWIĄT NA ŁOTWIE. Komisja prawna sejmu ryskiego przy omawianiu projektu ustawy o dniach świątecznych postanowiła pozostawić w liczbie zwykłych dni świątecznych Wielki Piątek 1-go maja. Ze spisu świąt wykreślono trzeci dzień Wielkanocy, święto Trójcy św. i dzień Wniebowstąpienia.

POLACY W SZWECJI. Według oficjalnej rejestracji w Szwecji znajduje się obecnie 125 robotników polskich. Zatrudnieni są przeważnie w rolnictwie. Zorganizowanie jakiegokolwiek stowarzyszenia czy związku polskiego jest niemożliwe z powodu rozrzucenia emigrantów na dalekich przestrzeniach, tak że nie utrzymują między sobą żadnego kontaktu.

NĘDZA MIESZKANIOWA W NOWYM JORKU. Z doniesień dzienników amerykańskich wynika, iż obecnie 750000 mieszkańców Nowego Jorku jest bez domów. Część z nich mieszka u krewnych i przyjaciół, większa zaś część obozuje naplacąch za miastem lub mieszka na dachach domów.

WIELU URZĘDNIKÓW PAŃSTWOWYCH POSIADA CZECHO-SŁOWACJA. W ministerstwie spraw wewnętrznych pracuje 14.973 osób, w ministerjum oświaty 15.061, w min. spraw zagranicznych 20.179; w min. handlu 2.968, w min. poczt i telegrafów 38.874, w minist. kolei 151.452, w minist. rolnictwa 2.610, w minist. sprawiedliwości 9.368, w minist. robót pulicznych 20.960. — We wszystkich ministerjach razem pracuje 277.732 urzędników.

LUDNOŚĆ MOSKWY. Moskwa liczy obecnie wedle sprawozdania urzędowej statystyki 1,500.000 mieszkańców. Śmiertelność spadła z 325 na 10.000, w pierwszym kwartale 1922; na 159 w pierwszym kwartale 1923. — W kwietniu b. r. notowano 3.921 urodzin i 1.996 wypadków śmierci. Liczba zawarcia związków małżeńskich wynosiła w tym samym miesiącu 2.151, rozwodów zaś 54.

ZE SPORTU

BOKS. W Berlinie zwyciężył knock-outem Kurt Preuzel anglika Fullertona w czwartej rundzie, zaś murzyn Lygett anglika Coveny punktami po 10 rundach. Jonny Dundee, amerykanin, mistrz świata w wadze piórkowej ma przybyć do Europy. Prawdopodobnie Cviqui zmierzy się z nim jeszcze raz.

PIŁKA NOŻNA W HISZPANJI zdobyła sobie niesłychaną popularność, spychając na plan drugi walkę byków. Pozwoliło to hiszpańskim klubom ściągnąć do siebie wszystkich co lepszych trenerów Europy.

Ostatnio klub „Sevilla" zaangażował jednego z najznakomitszych trenerów Irlandczyka Charles O'Hogana, dotychczasowego trenera jednego z najlepszych zawodowych klubów angielskich Tottenham Hotspurs. O'Hogan grał 18 razy w reprezentacji Anglji.

Z AWIATYKI. W Dayton (Ohio) wojskowy samolot amerykański osoągnął nowy rekord światowy, przebywając w powietrzu 1 godzinę 19 minut w wysokości 1500 metrów z ciężarem 5000 kg (ładunek 19 bomb).

Nasze traktaty handlowe

Traktatów handl. mamy sześć, zawartych na podstawie konwencji handlowej z Francją, przyznających państwom traktatowym klauzulę największego uprzywilejowania, czyli, że państwa te korzystać będą z ulg celnych na sprowadzone towary, przyznanych Francji, pod warunkiem przedstawiania świadectw pochodzenia, wydanych przez upoważnione do tego korporacje kupieckie zagraniczne, a opatrzonych wizą polskich przedstawicieli dyplomatycznych lub konsularnych. Do państw takich należą obok Francji, Szwajcarja, Rumunja, Włochy, Austrja i Belgja z Luxemburgiem. W najbliższej przyszłości będą zawarte, względnie ratyfikowane umowy z Anglją, Łotwą i Finlandją.

Świadectwa pochodzenia, aby były ważne, mają być sporządzone na przepisanym formularzu o tekście polskim i francuskim. Należy je dołączyć do listów kolejowych przewozowych lub adresów przesyłkowych, pocztowych, tak, by mogły być przedłożone Urzędowi celnemu zaraz przy ocleniu towaru. Późniejsze dodatkowe przedkładanie świadectwa lub na podstawie tegoż wnoszenie reklamacyj, bywa zwykle bezskuteczne z powodu trudności identyfikowania towaru, oclonego w Urzędzie, a opisanego w świadectwie.

Ulgi, wynikłe z umowy handlowej wynoszą od 25 do 50 prc. stawek taryfy autonomicznej, jednak nie dotyczą wszystkich towarów wymienionych w taryfie celnej, tylko pewną ilość tj. na 217 pozycyj taryfy tylko 56 podpada pod zniżki traktatowe.

Dosłowny tekst konwencji handlowej między Polską a Francją, ogłoszono w Dzienniku Ustaw R. P. Nr 50 z r. 1922, gdzie także wymienione są towary, otrzymujące ulgi, tak w przywozie do Polski, jak i we wywozie do odnośnych państw traktatowych.

Ho.

WIADOMOŚCI GOSPODARCZE

Rozstrzygnięcia cłowe

Departament Ceł Ministerstwa Skarbu ustalił urzędową taryfikację szeregu towarów, z których podajemy ważniejsze:

1) Wszelkie wyroby z blachy żelaznej, różnych nieszlachetnych metali i ich stopów, posrebrzane lub pozłacane clą się wedle poz. 19 p. 4 T. C.

2) Podwozia samochodowe na kołach, zaopatrzone w opony pneumatyczne i przenośnie sztywne (kardanowe) zmieniające przeznaczenie swoje w zależności od wykończenia, podlegają opłacie cła analogicznie do samochodów osobowych wg. poz. 173 p. 9 T. C. z zastosowaniem mnożnika normalnego.

3) Podwozia samochodów ciężarowych na kołach zaopatrzonych w opony pełne i przekładnie łańcuchowe podlegają opłacie cła, analogicznie do samochodów ciężarowych, według poz. 173 p. 8 T. C. z zastosowaniem mnożnika ulgowego, stanowiącego 20% normalnego. (Obecnie normalny mnożnik stanowi 210.000).

4) Wszelkie perjodyczne wydawnictwa ilustrowane, tygodniki, miesięczniki, żurnale mód i t. p., gdzie do umieszczonych rysunków, chociażby i wielobarwnych, jest objaśniający tekst, powinny być clone jako wydawnictwa perjodyczne, wg. 178 p. 2 lit. a. T. C.

Też same wydawnictwa w oprawach introligatorskich clą się według uwagi do punktu 2 pozycji 178 T. C.

5) Chemiczne produkty, imitujące celuloid lub galalit, znane w handlu pod nazwą bakelit i t. p. w płytkach i nieobrobionych kawałkach, clą się wg. pozycji 68 p. 2 T. C.

6) Gwoździe tapicerskie żelazne z główkami z miedzi, niklu, alminjum lub innego metalu, clą się wg. jakości główki, o ile ta ostatnia wagą swoją przewyższa wagę żelaza.

Gwoździe tapicerskie żelazne z główkami żelaznemi lub z innego metalu, lecz nieprzewyższającego wagi żelaza, podlegają opłacie cła wg. pozycji 156 p. 1. lit. b. II.

7) Ołówki grafitowe, również wszelkie kolorowe, podlegają opłacie cła wg. pozycji 216 p. 2.

8) Rurki gumowe cienkie do aparatów laboratoryjnych, medycznych, fizycznych i t. p. podlegają opłacie cła wg. pozycji 88 p. 1 lit. b. jako wyroby z gumelastyki miękkiej, oddzielnie niewymienione, bez dodatku z innych materjałów. Powyższe rurki nie mogą być taryfikowane jako „węże gumowe", pod którym to wyrazem należy rozumieć tylko grube rury gumowe, używane do sikawek, pomp, rur do polewania ulic i trawników, a także inne o technicznem znaczeniu rury gumowe.

Zaliczki na podatek majątkowy

Wedle informacyj otrzymanych w Ministerstwie Skarbu należy za pełną półroczną kwotę podatku przemysłowego, płatną w 2-krotnej lub 1-krotnej wysokości na poczet podatku majątkowego między 10 listopada a 10 grudnia — uważać **jedynie kwotę podatku przemysłowego przypadającego na rzecz skarbu Państwa.**

Nie należy zatem do tej kwoty wliczać dodatków na rzecz związków samorządowych, szkół zawodowych oraz Izb handlowych i przemysłowych.

(?) SUBSKRYPCJA CZY — PROSKRYPCJA? Samo się takie pytanie wyrywa, czytając ogłoszenie subskrypcyjne Spółki Elektrowni Okręgowych w Sierszy Wodnej. Krakowskie to dziecko. Kraków ją przyhołubił, wypiastował, wyprowadził — można powiedzieć — na ludzi. Zdaje się, że dotąd notowana jest tylko na giełdzie krakowskiej. A jednak bojkotuje Kraków. Już zeszłego roku miało się to wrażenie, gdy na walne zgromadzenie spółki, mające się odbyć w Krakowie, trzeba było legitymować się w Warszawie i Sierszy Wodnej... Wyglądało to tak, jakgdyby nie chciano dopuszczać do głosu znakomitej większości drobnych akcjonarjuszów, przeważnie w Krakowie zamieszkałych. Tego przykrego wrażenia nie rozprasza obecna subskrypcja. Owszem, utwierdza je. Znów wykluczono Kraków. Każe się osiadłym tu akcjonarjuszom przesyłać akcje dla celów subskrypcji do Warszawy lub Lwowa. Każe się im ponosić dość znaczne koszta przesyłki, a co gorsza połączone z nią ryzyko. W jakim celu? Subskrypcja ma to być czy proskrypcja?

OBIEG BANKNOTÓW wynosi według stanu rachunków P. K. K. P. z dnia 20 października 1923 15.764.064.005.659 mkp., a zatem powiększył się w ostatnich dniach o 2,761.768.267.658 mkp., co daje dziennie 276 miljardów.

O OBNIŻENIE PODATKU WĘGLOWEGO. Obecnie jest w przygotowaniu projekt obniżenia podatku węglowego. Chodzi jednak o przeprowadzenie tego w taki sposób, aby państwo nie poniosło straty. Bowiem według ustawy podatek ten płatny jest ostatniego dnia następnego miesiąca, co właściwie równa się 6-cio tygodniowemu kredytowi. W każdym jednak razie sprawa obniżenia podatku węglowego jest jedną z aktualnych prac Min. Przem. i Handlu w porozumieniu z Min. Skarbu.

Z PRZEMYSŁU CERAMICZNEGO. Obecnie ceny artykułów w przemyśle ceramicznym notowane są następująco. Od 1000 sztuk, cegła 18 miljonów, cegła pusta 28 milj., dachówka 38 milj., karpiówka 35 miljonów, gąsiory 150 tys. od sztuki.

Dzisiaj odbędzie się konferencja z robotnikami w sprawie regulacji płac robotniczych.

Z POSIEDZENIA PRZEWODNICZĄCYCH SEKCJI PRZY ZWIĄZKU PRZEMYSŁ. ZACH. MAŁOP. Dnia 13 bm. odbyło się posiedzenie przewodniczących sekcji przy Związku Przem. Zach. Małop. w Krakowie, na którem omówiono sprawy związane z finansowaniem Związku, oraz sytuację wytworzoną w przemyśle na skutek dezorjentacji panującej na polu walutowym, oraz na skutek ostatnich strajków robotniczych. Równocześnie omówiono sprawę ewentualnej nowelizacji ustawy o podatku obrotowym, która zbyt surowo i niepraktycznie ujęła zasadę podatku obrotowego i wymaga głębokich zmian. W tym kierunku poczyni dyrekcja Związku potrzebne kroki u czynników autoratywnych.

POSZUKIWANIE KAOLINY W POLSCE. Informują nas, że Polski Bank Przemysłowy zorganizował Towarzystwo przemysłowe, mające na celu poszukiwać na obszarze ziem polskich kaoliny.

SYTUACJA W PRZEMYŚLE KAPELUSZNICZYM. W piątek zeszłego tygodnia wyjechała delegacja przedsiębiorców przemysłu kapeluszniczego do min. przemysłu i handlu w sprawach ściśle związanych z sytuacją w przemyśle kapeluszniczym w Łodzi.

W poniedziałek delegacja wróciła do Łodzi. Natychmiast została zwołana konferencja z przedstawicielami robotników.

Przemysłowcy oświadczyli, że żadnych kredytów w ministerstwie nie uzyskali, wobec czego mogą uruchomić fabryki na 2—3 dni w tygodniu, jednak pod warunkiem, że robotnicy otrzymają tylko 74 prc. podwyżki, jaką przyznała komisja statystyczna i 50 prc. tytułem wyrównania.

Na powyższe robotnicy się nie zgodzili i sprawa utknęła nadal na martwym punkcie.

W dniu wczorajszym udała się delegacja robotników do p. Wojewody, prosząc go o interwencję w tej sprawie.

Robotnicy są w trudnem położeniu z tej racji, że fabrykanci jeszcze przed strejkiem wymówili im pracę na dwa tygodnie, a obecnie chcą ich przyjąć jako nowych pracowników z warunkiem, że w przyszłości będą regulowali robotnikom płacę wyłącznie tylko podług orzeczeń komisji statystycznej.

Na ten punkt położyli specjalny nacisk. Wojewoda ze swej strony przyrzekł robotnikom pomoc i będzie starał się o ile tylko leży w jego możności o to, aby w jak najkrótszym czasie zatarg ten zlikwidować.

SPADEK BEZROBOCIA W CZECHO-SŁOWACJI. — W październiku liczba bezrobotnych w Republice czesko-słowackiej wspieranych przez rząd wynosiła 56.000 osób, nadto wspieranych jest przez przedsiębiorstwa prywatne 55.000 osób. W październiku 1922 wynosiła liczba bezrobotnych wspieranych przez rząd 73.261 osób przez przedsiębiorstwa prywatne 88.799.

CZECHO-SŁOWACKI HANDEL ZAGR. ZBOŻEM. — Urząd statystyczny Republiki czesko-słowackiej donosi, iż import zboża do wyrobu chleba wynosił od wrześnina 1923 2,514 cetnarów, we wrześniu zaś 1922 38.528 cetn. Produktów mielonych od września 1923 191.561 cetnarów we wrześniu 1922 132.938 cetn. Eksport we wrześniu 1923 wynosił pszenicy 13.982 q z tego do Austrji 13.864 q, żyta 45.481 q, z tego do Austrji 43.057 q; zboża do wyrobu chleba 59.463 q, z tego do Austrji 56.921 q; produktów mielonych 18.254 q, z tego do Austrji 17.164 cetnarów.

OBNIŻENIE TARYFY KOLEJOWEJ W CZECHOSŁOWACJI. Czeska prasa rządowa donosi, iż taryfa kolejowa zostanie obniżoną o 20% na całym obszarze Republiki czesko-słowackiej.

SPADEK WALUTY ANGIELSKIEJ. Kurs funta szterlingów wykazuje w ostatnich czasach znowu ciągły spadek. W lecie zbliżył się kurs funta szterlingów prawie do parytetu przedwojennego, który wynosił w Nowym Jorku 4.86/4. W ciągu wojny kurs ten ciągle spadał, a w roku 1919 wynosił on przejściowo nawet 3.2 dolara. Kurs ten następnie poprawił się tak dalece, iż w lecie tego roku wynosił on już 4.68 i pół dolara, a zatem tylko 5 prc. mniej, aniżeli kurs przedwojenny. W jesieni b. r. zaczęła waluta angielska spadać tak dalece, iż 3 bm. wynosił kurs funta szterlingów 4.46 i trzy ósme dolara. Również na giełdzie w Zurychu uwidocznia się ten ciągły spadek waluty angielskiej w II. półroczu 1923. Ten spadek waluty spowodowany wcale niepomyślnie stosunki gospodarcze Anglji. Handel angielski poniósł bowiem olbrzymią szkodę z powodu zmalenia siły kupna rynku niemieckiego do minimum. Z drugiej strony musi Anglja sprowadzać surowce z zagranicy bez możności zapłaty własnymi produktami przemysłowymi.

ROZMAITOŚCI

MASZYNA DO PISANIA, KTÓRA TŁOMACZY NA OBCE JĘZYKI. W Londynie dokonano odkrycia kombinowanej maszyny do pisania, która przez specjalny kuplowy system w ten sposób jednoczy dwie maszyny do pisania, tak, iż naprzykład przenosi się list zapisany po niemiecku równocześnie na język angielski. Kupela może być także tak wstawionym, że kombinacyjna maszyna do pisania równocześnie funkcjonuje jak maszyna odszyfrująca albo jako tłómacząca telegramy kablowe.

GRZYBY PRZYCZYNĄ SUCHOT. „Matin" donosi, iż kierowniczka pewnego wielkiego sanatorjum dla chorych na płuca dzieci, zauważyła, że w czasie rozwoju pewnych grzybów stan dzieci się pogarszał, polepszał się on dopiero po uschnięciu tych.

NIEZWYKŁY POJEDYNEK W TEXASIE. „Times" donosi, iż we Freestone Country w stanie Texas odbył się onegdaj niezwykły pojedynek między dwoma obywatelami Norwoordem Hakaly a Karolem Williams. Obaj przeciwnicy, udawszy się w towarzystwie sekundantów do ciemnej stodoły, podali sobie silnie ręce, poczem drugą wolną ręką począł jeden do drugiego strzelać. Obaj przeciwnicy pozostali naturalnie na placu martwi.

NOWY REKORD SZYBKOŚCI. Z Nowego Jorku donoszą, że lotnik William osiągnął przeciętną szybkość 428 km na godzinę, przez co pobił swój własny rekord, zdobyty niedawno temu w St. Louis, a wynoszący 392 km na godzinę.

ZAMIERANIE SOWIECKIEJ OŚWIATY. Komisarjat oświecenia złożył oficjalny raport do rządu sowieckiego, że sieć szkolna w Rosji po okrojeniu kredytów na oświatę została 29% zmniejszona w stosunku do ilości szkół w r. 1922. 87.000 dzieci pozostało poza szkołą. Projektowane szumnie dla celów propagandy plany rozwoju szkolnictwa w Rosji na 1924 r. nie dojdą do urzeczywistnienia. Organizacja kursów oświatowych śród chłopów i robotników została zlikwidowana. Cały program t. zw. „likwidacji analfabetyzmu" wykonany został w 10%.

Za treść ogłoszeń Redakcja nie odpowiada

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Feliks Jabłoński. Z Drukarni Ludowej w Krakowie.